

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 3/10 - 36. årgang

Fra teleingeniør-/datajobber
til korn- og grisebønder s. 4

På langs i Lofotens geografi s. 8

Tyholttårnet i Trondheim 25 år s. 16

REDAKTØRENS SPALTE

Jeg håper at dere har hatt en fin sommer i år. Jeg skal ikke si så mye om været i sommer. Det har etter hva jeg har forstått vært så ymse for alle som har vært her hjemme i Norge. Men uansett, sommeren er nå likevel den beste årstiden vi har her i landet. Men nok om det.

Derimot vil jeg ta for meg noe som vel de fleste av oss som har noen år bak oss, har fulgt utviklingen av. Det gjelder begrepet mobbing.

Ordet mobbing er relativt nytt i det norske vokabular. Jeg tror det kommer fra det engelske ordet mob som betyr å overfalle i flokk. Det betyr også pøbel.

Vi har hørt at det i skolene er innført antimobbeprogrammer som skal bidra til at slik virksomhet ikke skal få innpass eller utvikle seg i skolen. Etter hva jeg husker, var det Bondevikregjeringen som tok initiativet til dette tiltaket mot mobbing i skolene. Politisk har det vært absolutt enighet om å komme mobbingen til livs. Intensjonen er god.

Det er vel ingen som har oversikt over hvor mange mennesker som på en eller annen måte er blitt skadet av mobbing. Vi har hørt mange eksempler på folk som har fått varige psykiske plager og noen som endog har tatt sitt eget liv på grunn av mobbing.

Det er vanskelig å definere innholdet av mobbing, men kort sagt kan det bestå av alt fra baksnakking til psykiske og fysiske angrep mot en person.

Vi leser stadig om tilfeller av mobbing i arbeidslivet. I mange tilfeller ender slike situasjoner i at den som blir mobbet, blir satt helt ut av arbeidslivet.

Men når mye er gjort og gjøres i skolene, er det betimelig å stille spørsmålet: Hva blir gjort blant de voksne for å motarbeide mobbing?

Jeg vil påstå at mediene er de største mobberne i vårt samfunn. Ingen kan på en så usmakelig måte forfølge personer. Det starter ofte med en bagatell, men pressen klarer å utvikle bagateller til store og omfattende saker, hvor personen (personene) blir hengt ut for alt de foretar seg. I de fleste tilfellene er det såkalte kjendiser det går ut over.

Underholdningsbransjen er også et område hvor man ikke går av vegen for å henge ut personer. De såkalte stand-upkomikere har ingen begrensninger når det gjelder å harselere med kjente personer. Er ikke det mobbing? Eller er det akseptert fordi det kalles underholdning?

Om en person er kjendis eller ikke, kan mobbing være like plagsomt og sårende.

Innhold:

Redaktørens spalte	s. 2	Med telepensjonister fra	
Lederen har ordet	s. 3	Tromsø til Bornholm	s. 12
Fra ingeniør-/datajobber til		Lofoten telepensjonistforening	
korn- og grisebønder	s. 4	- reise til Hamarøy	s. 14
Telefonkællen	s. 6	Tyholttårnet i Trondheim 25 år	s. 16
På langs i Lofotens geografi	s. 8	Foreningsnummer og adresser	s. 18
Pensjonistskvis	s. 10	Landsstyret	s. 19
En selvopplevd historie	s. 10	Flåvær - telegrafstasjon	
Sofustanker	s. 11	og "et skjønt ankerleie"	s. 20

Neste nummer av bladet kommer ut i midten av desember. Frist for innsending av stoff er **15. november. 2010.**

Redaktøren forbeholder seg retten til nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: Flåvær juli 2010. Det er den store sjøbua som dominerer når ein kjem til Flåvær.

Bua brann ned i 1890, men det vart straks bygt ny og større bu på samme staden.

Lederen har ordet

Sommeren ligger bak oss og vi er i full gang med høstens aktiviteter.

I forbundet har vi nå startet opp arbeidet med å forberede kommende landsmøte i Drammen. Noe av det første vi vil ha klart er et forslag til handlingsprogram for perioden 2011 – 2013. Forslaget vil vi så sende ut til lokalforeningene til uttalelse. Deretter vil Landsstyret på nyåret utarbeide det endelige forslaget til handlingsprogram. Dette blir det da opp til Landsmøtet å ta stilling til. Videre skal vi sammen med lokalforeningen i Drammen i høst starte opp arbeidet med å lage et program og opplegg for landsmøtet.

Banklovkommisjonen kom i vår med sin første innstilling om hvordan de private pensjonsordningene skulle tilpasses pensjonsreformen. Dette er bestemmelser som er av stor betydning for våre kollegaer i Telenor, mens vi som allerede er pensjonister venter på neste innstilling hvor bestemmelsen om regulering av pensjonsutbetalingen fra de private pensjonsordningene forventes å bli behandlet. Dagens bestemmelse betyr i praksis at pensjonene fra de private pensjonskassene får en dårligere utvikling enn folketrygden og statspensjonen. (Som jo nå blir dårlig nok.) Vi vil derfor arbeide for å få endret dagens lov på dette punket. Kommisjonens neste innstilling forventes å komme i løpet av året og vi er spent på hva de vil foreslå.

Vi ser fram til statsbudsjettet med stor spenning. Regjeringen lanserte før sommeren forslag om endring i pensjonistbeskatningen. Vi og svært mange andre som uttalte seg, protesterte kraftig på Regjeringens forslag. Om Regjeringen vil ta hensyn til protestene eller stå på sitt opprinnelige forslag får vi svar på når budsjettet blir lagt fram. Vi håper virkelig at Regjeringen tar hensyn til protestene og endrer forslaget. Det vil jo være bemerkelsesverdig om de eneste skattyterne som i denne stortingsperioden skal få skatteøkning er pensjonister med pensjon over 280 000 kroner i året.

Budsjettet vil også gi de første signaler om hvordan Regjeringen vil følge opp samhandlingsreformen. I sommer kom SSB med statistikk som viste at det var færre sjukeheimplasser i 2009 enn i 2008, og at det har vært liten eller ingen vekst i perioden 2005 -2009. Vil Regjeringen snu denne utviklingen? Lokalforeningene har startet opp aktiviteten etter sommeren. En rask gjennomgang av lokalforeningenes hjemmesider viser at det legges opp til spennende møtevirksomhet. Noen av foreningene har også interessante reiser å tilby medlemmene. Jeg oppfordrer alle som kan om å delta på lokalforeningenes aktiviteter.

Nå er det ikke bare vi i Telepensjonistene som har tilbud til pensjonistene. Høsten er også en tid hvor vi kan dra nytte av midlene bevilget til Den kulturelle spaserstokken. Det er kommunene som disponerer disse midlene og aktiviteten varierer rundt om i landet. Noen kommuner er flinke. De arbeider aktivt for å gi et kulturtilbud til de eldre og spesielt de som av helsemessige grunner ikke kan delta på så mange aktiviteter. Men, dette gjelder langt i fra alle kommuner. Jeg oppfordrer lokalforeningene til å følge med på kommunenes praksis, og i samarbeide med Norsk Pensjonistforbund og andre pensjonistorganisasjoner, presse på kommunene slik at de følger opp intensjonen med Den kulturelle spaserstokken.

Som kjent er 1. oktober Den internasjonale eldredagen. I en informasjon fra NPF lanseres "Bli en pensjonistvenn" som tema for årets dag.

Her står det noe om betydningen av fysisk aktivitet som jeg gjerne vil dele med dere:

"Fysisk aktivitet er viktigere jo eldre man blir. Ingen annen gruppe i befolkningen har større nytte av fysisk aktivitet enn eldre. Tiltross for dette er andelen fysisk aktive personer synkende med økende alder.

Det er aldri for sent å begynne med fysisk aktivitet – effektene er gode uansett. Fysisk aktivitet kan ikke oppheve aldringsprosessen men forsinke den. Selv meget gamle får god effekt av trening. Det er mulig å vedlikeholde muskelstyrken langt oppi årene, og svake gamle kan være i stand til å gjennomføre relativt intensiv styrketrening. Sterkere muskulatur gir seg utslag i økt ganghastighet, bedret balanse og evne til å gå i trapper, redusert bruk av hjelpemidler og økt spontan fysisk aktivitet."

Noe å tenke over for oss alle.

FRA TELEINGENIØR-/DATAJOBBER TIL KORN- OG GRISEBØNDER

Tekst og foto: Jan H. Andreassen

En purke kan føde 12-15 grisunger hver gang

Sissel og Ole Johnny Rugsveen

Jeg har i dag tatt turen til Grue kommune (Hedmark fylke) til et gårdsbruk hvor to tidligere telefolk har etablert seg.

Det er Sissel (52 år) og Ole Johnny Rugsveen (59 år). Begge har lang fartstid fra Telegrafverket/Televerket/Telenor. H.h.v. 17 og 32 år.

Sissel, som da hadde etternavnet Ådlandsvik, startet på KEL-kurs i Bergen etter endt gymnas i 1977. Hun hadde mange alternativer, men med garantert jobb (plikttid 1 år) og sikker arbeidsplass, valgte hun Televerket. Etter endt kurs ble hun beordret til Kongsvinger.

Ole Johnny hadde gjennomført gymnaset på Kongsvinger i 1971 og leste en annonse om 2-årig ingeniørutdanning som han falt for. Etter endt militærtjeneste på Jørstadmoen ble han beordret til Askim som sommervikar for Kjell Kjelsbøl. Kjelsbøl kjørte han rundt og viste han området. Deretter reiste Kjelsbøl på ferie og Ole Johnny overtok jobben i hans fravær. En transmisjonstekniker på Jessheim ønsket å bytte med Ole Johnny – og dermed kom han til Jessheim i en svært hektisk tid med automatiseringen i 1974/75. Han ønsket seg tilbake til Kongsvinger og fikk jobb som teleingeniør/avd.ing på Kongsvinger.

Da Sissel begynte på Kongsvinger etter KEL-kurset, møtte hun på sin første arbeidsdag Ole Johnny som kom innom for å se på den nye damen. Han spurte straks om hun trodde på kjærlighet ved første blikk?? Sissel sa nei, men da sa Ole Johnny: "Jeg kommer tilbake i morgen." Det gjorde han. Vi kan bare tenke oss hva svaret var da, når

vi får vite at de giftet seg i 1984 og fortsatt lever lykkelig sammen. Sissels jobb ved kassekontoret var noe rutinepreget og Ole Johnny mente at hun burde ta ingeniørutdanningen i Televerket. – og det ble gjort i 1980.

Hun jobbet på hovedplankontoret fra 1983 til hun ble overført til TNM (Televerket Nye Muligheter) til hun sluttet i 1994. – Paret har 3 barn – 2 jenter og 1 gutt.

Foreldrene til Ole Johnny hadde/drev gård på Daler i Grue kommune. Etter foreldrenes ønske flyttet de til gården hvor familien bygde et eget hus.

Sissel og Ole Johnny hjalp til på gården i tillegg til telejobbene. Men i 1994 overtok Sissel og Ole Johnny hele driften på gården.

I dag driver de med kornproduksjon på 350 mål inkl. 90 mål leid areal. I tillegg driver de grisproduksjon. I 1997 økte de fra 11 til 60 purker og leverer ca. 900 slaktegris årlig til slakteriet, samt 600 - 700 gris (25 kg) til andre slakteriprodusenter.

De har bygd ut med flere hus bl.a. maskinhall (har selv alle maskiner som trengs) og grisehus.

Arbeidsområdet (IT-miljøet) for Ole Johnny ble flyttet til Fornebu, selv om det ville vært mulig å foreta de fleste oppgaver fra Kongsvinger. Det lot seg ikke gjøre med en kombinasjon med gårdbrukeryrket (14 -15 timers reise/arbeidsdag til Fornebu). Så han sluttet i 2003.

Begge trives godt med det yrket de nå har. De har skaffet seg utdanning innen land-

Sissel med nyfødt grisunge

bruket. I tillegg til en rekke kurs/kompetansebevis er de blitt sertifisert for grisavl. Jeg gikk rundt i grisehusene. Det var gris (purker) som hadde 12 – 15 grisunger i flere alderstrinn (vi snakker om dager og uker). Ei purke leverer grisekull i gjennomsnittsnitt 2,4 ganger i året – og 12 – 15 grisunger hver gang og når man har 60 purker blir det et betydelig antall individer som skal tas vare på.

Da jeg gikk rundt og så på anlegget skjønte jeg fort at det var umulig med manuell mating. Derfor går alt maskinelt, men med menneskelig overvåkning. Det kommer derfor godt med at begge har god datakunnskap – nesten en forutsetning. Til og med samleie for purkene styres av data. Men jeg så en råne som bare var tilstede for å få den riktige lufta. Renhold er uhyre viktig og dyrlegen avlegger besøk hver 3. uke.

Jeg spurte om de savner Telenor. De trives godt med det arbeidet de nå har. Det er ikke et bare et arbeid, men det er like mye en livsstil for dem begge.

Likevel savner de nok noen ganger medarbeiderne, bedriftsidretten og samværet. Sissel savner spesielt Telekoret der hun var dirigent fra 1988 til 2001. De har selvfølgelig omgang med naboer, men på landsbygda står ikke husene tett. Men det blir en og annen "bondefest" i løpet av sommeren.

De er begge medlemmer i Telepensjonistforeningen og håper at de etter hvert vil få tid til å delta på de sosiale aktivitetene som foreningen har og gjennom det ta fram gamle minner fra diverse aktiviteter.

ETTERLYSNING AV DOKUMENTARISK PR-FILM OM TELEVERKET

Per-Johan B. Bogerud ønsker å komme i kontakt med noen som har eller vet om noen som har filmen "Televerket – mer enn telefon og telegram". Filmen hadde som målsetning å dokumentere den rivende utviklingen på telekommunikasjonsfeltet i Norge. Filmen er en kavalkade over likt og ulikt i etaten. Filmen utgjorde den første i sitt slag blant filmer som etaten hadde fått laget opp igjennom årene. Filmen er fra 1975 og hadde urpremiere på Klingenberg kino. Filmen ble kåret til Norges beste industrifilm i premiereåret og ble valgt til å representere Norge på Den internasjonale Industrifilmfestivalen i London samme år. Bogerud har undersøkt "høyt og lavt" for å få tak i denne filmen, uten resultat. Er du i stand til å gi Bogerud tips, kan du kontakte ham på følgende telefonnr.: 22 29 05 43 eller 908 69 407. Bogerud har e-mail adr.: pejobb@getmail.no

Karsten Karlsen

"TELEFONKÆLLEN"

Karsten Karlsen (forbundets nettredaktør) begynte sin yrkeskarriere i Telegrafverket i 1951 og gikk av med pensjon i 1995. Han har gjort noe som mange av oss burde ha gjort, nemlig nedtegnet mye av sin tid i etaten. Det hele er blitt et fint historisk materiale som det kan være interessant for mange av oss å få innsyn i. Fra hans "memoarer" som han har gitt hovedtittelen "Telefonkællen", vil vi her i bladet gjengi noen av de historiene han forteller, og denne gangen tar vi med det han har gitt overskriften:

Telefongården, FTCs hovedsete

Telefongården ligger midt i Fredrikstad

sentrum og gården huser i dag Vidar Jacobsens frisørsalong, og en liten databutikk med navnet "Telefongården" hvor telefoner og datamaskiner er en del av sortimentet. Det er Karin og Ingar Heien som driver butikken, de har for øvrig arbeidet i Televerket. Hun på markedssiden og han som transmisjonstekniker. Ellers er det en del leiligheter i bygget. Mitt første møte med telebedriften var som telegrambud i en periode.

Den 10. desember 1951 fikk jeg tilbud om å begynne i Fredrikstad Telefon Company (FTC) som da var i private hender. Oljeselskapet Brødrene Syversen var en av aksjeinnehaverne og som drev Norske Fina med kontorer i Nygårdsgaten samt oljetanker og

fabrikk/verksted på Krossnes utenfor Gressvik. De produserte parafin- og oljekaminer under navnet "NOBAS".

Jeg må skyte inn at det var fotograf jeg hadde lyst til å bli, og hadde avtale med fotografmester Nornvald Holen i Solem Foto om lærlingeplass. I ventetiden jobbet jeg hos Johan Morger, et engrosfirma i Fredrikstad. Morger var egentlig grei, men hadde lett for å tenne på alle pluggene, og da gikk det ut over Jan Johansen og meg som var visegutter. Jan driver i dag Østsiden Delikatess i Gamlebyen.

En dag traff jeg Jan Dahlin utenfor Telefongården. Han ba meg gå opp på Telegrafven og spørre om jobb som telegrambud. Jeg gikk opp og jobb fikk jeg.

Far min ville at jeg skulle begynne i blikkenslagerlære. Han hadde kontakter. Blikkenslager? Nei, aldri i livet. Jeg hørte forresten aldri noe fra fotografen om lærlingeplassen. Som telegrambud ble jeg etter hvert kjent med personalet i ledelsen og de ansatte på "gulvet". Jeg husker godt direktør Carl Oxal, teknisk sjef Haakon Adelsten og driftsingeniør Odd Folke Lehmann. Det var sistnevnte jeg i årene senere skulle bli godt kjent med. Lehmann var en autoritær person og vi hadde stor respekt for ham.

Telefongården huset den gang i 4. etasje hovedsentralen, denne var tilknyttet de telefonabonnentene man hadde i sentrum

Telefongården i Fredrikstad

og nærmeste omegn. I denne etasjen var det også spisemesse og tekniske kontorer.

I 3. etasje var det et stort batterirom, noen kontorer og en leilighet hvor Birger Andreassen, sjef for automatsentralene, bodde. Senere bodde familien Nordgaarden der, Nordgaarden var sjef for forsikringselskapet Norske Folk.

I 2. etasje var rikstelefonen med damer og ekspedisjon. Her var også transmisjonssalen, hvor sambandslinjer, linjer til NRK radio og lignende. Som for eksempel når Fredrikstad Fotballklubb hadde viktige kamper, skulle disse selvfølgelig kringkastes. Av de som jobbet på transmisjonen kan jeg huske Sæby, Alf Berg, Nils Hoen, Øyvind Hystad og Ingar Heien.

Lønnings-/kassakontoret hadde også kontor i denne etasjen, Her var det vi fridde til Marit Pettersen og senere Aage Rettvin (Andreassen) når kontantbeholdningen vår lå på minussiden.

I 1. etasje lå Alfhild Herlofsen Bokhandel, Dahls Broderiforretning og skredder Lindberg.

I kjelleren holdt vi i montørvdelingen til. Vi hadde ikke dagslys, men fikk overlys via små glassruter i fortauet. Vi hadde et lite mekanisk verksted med boremaskin, smergelskiver og arbeidsbenker. Det var i grunnen velutstyrt det hele. I kjelleren var det også et lager hvor det var lagret alle typer telefonapparater, sikringer (som det

gikk en masse av ved tordenvær), ekstraklokker, batterier, ledninger/og kabler til bruk i "felten".

Kabelavdelingen hadde også et krypinn i kjelleren. Her var Eivind Andersen formann for en liten gruppe montører. De jobbet for det meste med jordkabler, nye anlegg og reparasjoner.

Innerst inne på lageret holdt vi i installasjonsavdelingen til. Her var Erling Karlsen formann. Vi jobbet med installasjoner ute blant abonnentene, både hos private og i småbedrifter. Større arbeidsoppdrag som på Titan, DeNofa m.fl. utførte en gruppe "sofamontører". Disse hadde mønstringssted i 4. etasje hos Birger Andreassen, senere Sverre Ellingsen. Jeg havnet der senere, hvor jeg jobbet sammen med Jan Dahlin, Odd Iversen, Alf Bjørn Tjelsbo og senere Egil Kristiansen.

Erling Karlsen var av den gamle skolen. Han hadde stor respekt for ledelsen, spesielt for Lehmann. Erling hadde styringen av oss, og det var ikke alltid så enkelt. Vi var nok ikke av de aller beste i hans øyne. Han hadde også ansvaret for linje- og kabelkartoteket. Jeg husker kabelbøkene og abonnentkortene, og hvordan Erling brukte mye av sin arbeidstid på disse.

Forresten var Erling tidlig ute med "linje etter". Han tok vare på linjeføringer som var blitt ledige ved flytting av telefoner og benyttet de samme linjene ved senere anledninger.

Det var enorme kabelgater inn og ut av kabelsjaktene, med kabler til telefonabonnentene, rikstelefon, sambandskabler til sentralene på Vikene, Onsøy, Møklegård, Engelsviken, Selbak, Tonnes, Østsiden, Kråkerøy og Hvalersentralene, dessuten sambandskabler til Forsvaret og det store utlandet.

Linjelaget holdt ikke til i Telefongården, men hadde eget mønstringssted i Damyr 24. I dag eier Terje Bud og Varetransport stedet, Under krigen holdt visstnok tyskerne til der. Jeg mener å huske at det var to lange stygge lager/verkstedbrakker. De gikk under navnet "Tyskerbrakkene". Jeg antar at tyskerne selv hadde bygget disse. Hovedbygningen inneholdt spiserom, kontor, garderobe og et par garasjer.

Det var adskillige meter med blank koppertråd og isolatorer linjelaget hadde lagret i brakkene, i tillegg til maskiner og spesialutstyr som var nødvendig for daglige gjøremål. Linjeformann Thomas Thøgesen var den suverene leder i avdelingen, han var en rolig og sindig person med god fagkunnskap og et muntert sinn. Det var vel ikke flere enn 6-7 montører i avdelingen, fordelt på en lastebil.

Just Andreassen og Kristian Haslerud var altnuligmenn. De ble fra starten ansatt som grøftegravere. Senere fikk de montørstatus med rett til arbeidstøy og uniform.

**Det handler ikke lenger om å holde seg frisk,
det handler om å finne en sykdom du trives med.**

Jackie Mason

EN SPIKER

*Jeg fant en spiker – galvanisert.
Den lå i gresset så usjenert.
Jeg så den ikke – den bare lå
og siktet inn på min lille tå
som gikk der naken en solvarm dag
og plutselig kjente et ubehag.*

*Jeg skrek nok ikke, men inni meg
kom ord som ikke er godt for deg.
Jeg tenkte: Spiker er ikke bra
for tær som spiker en solvarm dag.
Jeg tok den opp og jeg så på den
og tenkte: Det skal du få igjen!*

*Jeg fant en hammer i skuffen min
(Den lå der sammen med en appelsin!)
Jeg tenkte: Fanken – nå skal du få
for at du skadet min lille tå.
Jeg slo til spiker'n – i affekt
Så var tommelen fullstendig knekt.*

Gudleif Kristiansen

Havørn i flukt. Fanget inn med kamera av Lucy Sune.

Både Koj og bjørnen kom fra møtet med livet i behold.

Knut Hamsuns hjem på Hamarøy vakte interesse blant telepensjonistene.

47 "SENTRALE TELEPENSIJONISTER" PÅ LANGS I LOFOTENS GEOGRAFI

Tekst og foto: Per-Johan B. Bogerud

Havørnfoto: Lucy Sune

"Jeg undrer meg på hva jeg får å se over de høye fjelle", skriver Bjørnstjerne Bjørnson i et hyldningsdikt til norsk natur. Forfatterens undring over naturen kunne vi like gjerne overføre til de 47 telepensijonistene fra Sentrale Enheter, som 4.-11. juni i år la Lofoten under sine føtter – eller retttere sagt under hjulene til Autorer A/S' turistbuss!

1 600 km Oslo-Svolvær. Da reisefølget, inklusivt en vennligsinnet værgud, etter tre dagers bussritt, gikk inn for landing på Thon Hotell Lofoten i Svolvær var ca. 1 600 km blitt tilbakelagt. Den første lange dags-turen til tross ble oppveid av sammenhengende naturopplevelser, kledd i alle vårens grønnfarger. Joda, vi kunne ikke annet enn å gjenforenske oss i dette annerledes landet vårt, "som stiger frem" gjennom Gudbrandsdalen, over Ringebu fjellet forbi Folldal og Hjerkin, med Nidarosdomen som den første dagens kjennemerke.

Ingen "elendige" telepensijonister! Dag 2 ble en fortsettelse i deler av Midt-Norges geografi via Verdalen, Steinkjer, Snåsa (men hvor var "Snåsamannen?"), Grong, Trones, Mosjøen, over Korgen, med ankomst Mo i Rana i kveldingen. Dagens lunsj ble inntatt på Harran Kro. Her ble Tore Bergheim, den allestedsnærværende turoperatøren, møtt i døren av krovertinnen. Følgende ordveksling fant sted: Hei-hei, ja, her kommer vi, hilste Tore. – Hvor mange er dere egentlig? spurte krovertinnen. – Vi er 47 sultne telepensijonister, bekreftet Tore. Men krovertinnen hadde mer hun ville ha svar på: - Er det mange av dere som er elendige? spurte

hun forsiktig. (Hun så nok for seg en flokk med hver sin rullator!) Om Tore ble svar skyldig, vites ikke. Derimot hadde Torgny Trondrud et atskillig mer egnet svar da han fikk referert ordvekslingen: - Det ville vel ha vært mer passende å beskrive telepensijonistene som "noenlunde opppegående"! (... og vel så det! Reporterens anmerk.).

Polarsirkelsenteret ble erobret i løpet av 3. turdag. Stedets innholdsrike kiosk fristet ferdafolket med suvenirer som telepensijonistene sikret seg historiske minner av. Turen fortsatte gjennom Saltdalen, forbi Fauske og over Hamarøy, med lunsj på Hamarøy Hotell på Innhavet. Den nå meget omtalte bygning på Hamarøy – Hamsunsenteret – kunne bare inspiseres utenfra da det ikke hadde sesongåpnet ennå! Senteret er tegnet av den amerikanske arkitekten Steven Holl, som har møtt atskillig kritikk av bygningens ruvende utforming. Men vi kan like eller ikke like Knut Hamsuns diktning, sett på bakgrunn av hans "feil valg av side" da Norge var i krig 1940-45. Som dikter var han blant Norges enere. Best blir han husket for sine bøker "Sult" og "Markens grøde". Boken "Sult" er på mange måter aktuell også i vår tid – bare i en helt annen "målestokk". Mot kveld ble det bråstopp ved fergestedet Skutvik, hvorfra den videre ferden gikk sjøveien over til Skutvik.

Så var tiden inne til å utforske Lofotens rike. Først på programmet stod Nusfjord og Reine, deretter til Sørvågan, med Lofotmuseet og Espolin Johnsen-utstillingen. Hans malerproduksjon er mangeartet, til dels preget av et dystert motivvalg; spesielt menneskefigurene, som er fremstilt med

uvanlige ansiktsuttrykk. Espolin Johnsen har satt markerte spor etter seg med sin langtrekkende nord-norske malerkunst. På Sørvågan ble telepensijonistene underholdt av glupske seler og bevere under deres lek i et akvarium. Presis kl. 12.00 daglig blir de matet med småfisk og solide brødskiver. En skulle tro at begge dyreartene hadde "tidsinnstilte" klokker som fortalte dem at "nå er det mat å få"! Nyvågar Rorbuhotell serverte, like presist, en velsmakende lunsj, bokstavelig talt ved sjøkanten.

Fiskebitt på Lofotfiske. Onsdag 9. juni dro telepensijonistene på Lofotfiske i nærmiljøet. En fullbefaren sjømann med lang utenriksfart, Kjell Holden, tok med sin turistbåt gruppen med på en fjordtur, med kurs mot Trollfjorden. Underveis fikk passasjerene prøve fiskelykken: 7 småsei ble halt opp over båtripa! Fangsten ble observert av en havørn og en sverm av måker. Nå gjaldt det bare å komme først til matfatet! Lucy Sune, alltid medbringende sitt fotoapparat, fikk havørnen på "skuddhold" idet den lynraskt stupte ned fra intet, hugg elegant tak i en brødblingle, som mannskap Helge Hamnes holdt i sin høyre hånd. Lucy traff midt i blinken, på så nært hold at havørnen med sine fryktinngytende klør, avslørte seg som en rovfugl!

Havørnens "vita": Havørnen kan bli 1 m lang og kan få et vingespenn på mellom 2 og 2,5 m. Omkring 23 registrerte havørner frister tilværelsen i Svolvær-området; i hele Nord-Norge "befolkes" landsdelen av flere hundre havørner, som kan nå en respektable alder mellom 40 og 50 år.

Drømmen om midnattsolen ble oppfylt noen sjømil syd for Brønnøysund.

Klar for avgang fra Hotel Opera.

Svolvær ligger som en perle i et forgyldt landskap.

Trollfjorden er et kapittel for seg. Turister som kommer "innedørs" i denne fjordarmen, bør ikke lide av klaustrofobi! Fjellene på begge sider stuper loddrett i sjøen. Steinartene er forsket til å være omkring 3,5 milliarder år gamle! Trollfjorden er 2,5 km lang, med en dybde på mellom 30 og 70 m. I godt vær går hurtigruten inn i fjorden, til stor begeistring for passasjerene. Ved hjelp av en sidepropell vender skipet så å si på en femøre innerst i fjorden. På-tvers-liggende kan hurtigruten nesten funksjonere som en gangbro mellom de to fjellmassivene, som er fra 500 m opp til 1 000 m høye.

Krigsminnemuséum. Utenom programmet besøkte flertallet i gruppen Svolvær Krigsminnemuséum. Med bare nevene, så å si, og full av interesse og pågangsmot, har daglig leder William Hakvaag, på eget initiativ, sporet opp og samlet inn gjenstander fra 2. verdenskrig: Blant annet ca. 140 norske, engelske, amerikanske og tyske uniformer; en unik samling av militære effekter, herunder ulike skytevåpen; oppsøkte vekkende fotografier fra "begge sider" (en del av disse har ikke tidligere vært vist), tysk ordonnans motorsykel, radiosender/-mottaker m. m. Også en lettmetall dameveske med inngravert navnet Eva (= Braun, Hitlers elskerinne!) kan betraktes i en av montrene. Men det er sørgelig at en slik utstilling ikke får stå i fred. Større gjenstander ned til en grønn to-kroners seddel – forvart under en glassplate – er blitt knabbet fra denne unike samlingen.

Utstillingen er forsynt med supplerende tekster som gir bakgrunn for de forskjellige hendelsene under 2. verdenskrig, med oppmerksomheten spesielt rettet mot hva som skjedde der oppe nord i landet. Det hører med til denne krigsminneshistorien at daglig leder William Hakvaag har

investert av egne midler. Den er av stor, historisk verdi for etterslekten. Prosjektet har ikke mottatt noen form for offentlig støtte fordi muséet både er etablert og blir drevet privat. Så kan man spørre: Hva slags holdning har våre politikere og bevilgende myndigheter til vår tids nyere historie? Er vi redde for å vise vår nasjonale følelse fra en epoke som vi helst skulle ønske å ha vært foruten? Krigsminnemuséet i Svolvær er en konkret påminnelse om hva som hendte i Nord-Norge under krigsårene og om de mange gode nordmenn som satte sine liv til for at vi skulle vinne vår frihet tilbake. Måtte liknende voldtekt på vårt dyrebare land aldri skje igjen!

Hatten av for Torghatten! Torghatten er en gedigen fjelltopp ca. 15 km fra Brønnøysund. Fjellet er gjenstand for stor oppmerksomhet pga. "kikkhullet" som går tvers igjennom fjellpartiet. Sagnet sier at det var Hestmannens pil som skapte hullet i Torghatten. Dette hullet er 166 m langt, 75 m høyt og opptil 28 m bredt. Naturfenomenet Torghatten antas å være det mest fotograferte motiv langs vårt langsstrakte kyst. Det hevdes at Lofoten i løpet av en turistsesong besøkes av mellom 3 og 400 000 turister fra inn- og utland!

Hvalstim i sikte! Syd for Brønnøysund var det fullt oppstyr på skipets styrbord side: Hval i sikte, ble det meldt fra broa over skipets høytalere. Det var like før m/s "Kong Harald" fikk slagside – alle passasjerene flokket seg sammen på styrbord side for å betrakte et følge med hval! Da en av hvalene tok seg en dukkert, stilte en av telepensjonistene følgende spørsmål: - Hvor lenge kan en hval være under før den kommer opp til overflaten igjen? Et tørrvittig svar kom fra en kollega i bakre rekke: - Til det er like før hvalen mister pusten! Synet av "halvfølget"

ble et intermesso som krydret opplevelsene langs Lofotens overveldende kystlinje!

Hurtigrutens seilas sydover fra Svolvær til Trondheim var et eventyr, "personifisert" ved m/s "Kong Harald". Er det noen gang telepensjonister på tur har følt seg som kongelige, så var det på nedturen langs kysten Lofotkysten! Alt klaffet: Klarvær, ingen sjøgang, stø kurs mellom øyer og skjær, klar sikt mot Lofotens ruvende fjell så langt øynene rakk, førsteklasses service og velsmakende forpleining, akkurat slik sjøkost skal være! Hva mer kan man ønske seg i Norges vakreste landsdel? Den ble i høye toner lovprist av hele vår "bemanning" på 47 telepensjonister!

Telepensjonistens rapporter nøler ikke med å slå fast: 8 dagers tur-samliv sveiset de 47 telepensjonistene sammen til en forent gruppe. Alle hadde noe å snakke med hverandre om – mest om den vakre nordnorske naturen og det ualmennelig flotte været, ikke minst! De mange dagenes opplevelser i Lofoten – til lands og til vanns – ga fantastiske minner for livet – og enda litt lenger, om mulig!

PS. Våre farende telepensjonister mønstret av i Trondheim. Der ble de plukket opp av Autoreiser A/S' turistbuss, Den hadde ligget på hjul fra Svolvær. Sjåfør *Bengt Grinden* stod for sikker transport til Oslo. *Einar Løvoll*, som var reiseleder, tok nærmere hjemkomsten til mikrofonen for å takke alle deltakerne for reisefølget, med en spesiell takk til både "dagens" sjåfør og turoperatøren *Tore Berghem* i Autoreiser A/S. En unison klappsalve fulgte deretter. Den var et hørbart uttrykk for takknemlighet over at de 3 200 utkjørte kilometerne t/r Oslo-Svolvær hadde forløpt behagelig og trygt. *Well done, Tore og Bengt! DS.*

PENSJONISTSKVIS

Pensjonistene skal nå skvises i begge ender med reduserte inntekter og økte skatter når den nye pensjonsreformen innføres.

Det er mange sterke reaksjoner på at pensjonister vil bli skattlagt hardere når den nye Pensjonsreformen settes i verk i 2011. Det er nå en sterk følelse av å bli skviset i begge ender med reduserte inntekter og økte skatter.

Det er tidligere vedtatt at fremtidige pensjonsinntekter f.o.m. 2011 ikke skal følge lønnsutviklingen i samfunnet slik den nå gjør, men blir redusert med 0.75 % i forhold til fremtidige lønnsjusteringer i arbeidslivet. Dette får konsekvenser både for folketrygden og tjenestepensjonene. Når denne reduksjonen blir akkumulert over tid vil den etter hvert medføre en betydelig reduksjon av pensjonistenes fremtidige inntekter.

Nå tyder nye skatteregler for pensjonister i 2011 på at de med 300.000 kroner får en skatteøkning som gir en inntektsreduksjon på oppimot 3500 kroner. For høyere inntekter er inntektsreduksjonene sterkt progressive, dvs at de med 400.000 kroner i pensjon får redusert inntekten sin med oppimot 6000 kroner, iflg. magasinet "VIOVER60".

De under 300.000 kroner i pensjonsinntekt får derimot økte inntekter pga redusert skatt. Det finurlige er at de reduserte inntektene for de med høye pensjoner dermed finansierer de økte inntektene for de med lave pensjoner, bl.a. minstepensjonistene. Pensjonistforbundet har ført en kamp i flere år for å få økt minstepensjonene, men at Regjeringen nå oppfylder dette kravet på pensjonistenes egen bekostning følger et sørgelig mønster. Det har ikke gått lang tid siden Regjeringen presset gjennom en intern "sosial" omfordeling av pensjonistenes begrensede lønnsnett i lønnsoppgjøret slik at minstepensjonistene fikk mer på bekostning av de med høyere pensjonsinntekter.

Den sosiale omfordelingen av skatter og lønnsinntekter som Pensjonsreformen legger opp til vil gradvis redusere et stort antall av nåværende pensjonisters levestandard i betydelig grad. Regjer-

ingens politikk å straffe disse pensjonistene "på egen pung", dvs "stjele" av deres oppsparte pensjoner som de har innbetalt gjennom et langt yrkesliv, er kynisk og ikke i samsvar med hva vi trodde Regjeringen stod for ved siste valg.

*Sjur Malm
sjmalm@online.no*

Man blir ikke gammel før man savner i stedet for å lengte.

John Barrymore

EN SELVOPPLEVD HISTORIE

Følgende historie ble fortalt av Odd Gunnar Haugstulen på 10. august 1989. Haugstulen var den gang detaljplanlegger i Otta driftsområde. Historien er sann og Åse Nordnes har omsatt historien til et poetisk produkt.

Odd Gunnar var i Skjåk en tripp
det hendte han var der både ofte og titt.
For å se på stolper, abonnenter og andre oppdrag,
det var detaljplanleggeren i sitt fag.
Der denne historia hende,
var ei bru, og under der elva rende.
Odd Gunnar tok det svært rolig,
for han skulle se på stolpane, trolig.
På racersyssel kjem en skjåkvær så brått,
det ser ut som han noko i hælane har fått.
Han skvatt da han Odd Gunnar fekk sjå,
men sykkel hadde ikkje bremsar som virka nå!
Med handa på det fremste hjulet,
mann og sykkel forsvinn i djupet.
"E må berre konstatere at dau e kroppen",
tenker Odd Gunnar og ser ned i frå brutoppen.
Først den eine sida, ingen ting,
og på den andre, kroppen svøm som faen mot bredden inn.
Våt som ei kråke han krabbar i land.

Odd Gunnar rekkjer han ei hjelpande hand.
Sjåkværen, ja, han var like blid,
sjøl om han var kald og våt var han veldig positiv.
Men kvar er sykkel, han ligg nedi der.
Og med slepetau og anna utstyr får dei han oppatt her.
"Du får ha det, e skal på butikken",
og kasta seg på ny på sykkel.
Han sykla så vatnet skvatt
og Odd Gunnar nesten våt han var.
Lenge etterpå var Odd Gunnar i Skjåk igjen,
han får auge på ein mann i potetåkeren.
Ropar han til seg for å spørja om vegen,
kven andre står der enn sykkelkometen.
Som sa: "Du er jammen ein grei kar,
som kjem og ser korleis eg i dag har"

Sluttreplikk fra Odd Gunnar: "Eg reiste ein anna plass for å spørje etter vegen, eg kunne ikkje skuffe'n."

SOFUSTANKER

Fruen og jeg tilbrakte storparten av sommeren på hytta. Det ballanserte to Spaniaturer i vårmånedene og la grunnlaget for lutter harmoni i ekteskapet, i hvert fall om vi ser stort på det. Selv om Sofusen sine verbale feiltrinn og ekteskapelige forsømmelser vis a vis viven stundom ikke har vært til å unngå, har harnisknivået vært til å leve med. Soldager, svidde grillkoteletter og medsmuglet spansk luksusvin har kamuflert ekteskapets små uoverensstemmelser. Så vi er stadig på talefot, i motsetning til et nabopar som for lengst har erklært seg ferdigsnakket. Her i heimen bryner vi oss med hverandre omtrent daglig. Uunngåelig, sier fru, slik genene dine er feilkonstruert. Og jeg nikker. Det er slik harmonien i heimen vedlikeholdes, selv om det stundom er hardt for en solsvidd Sofuskropp å holde kjeft.

Sommerens fotball-VM var en utholdenhetsprøvelse for en antiballentusiast. Største vederkvegelse var når ballen trillet i alle TV-rutene og publikums vuvuzelalydbrus overdøvet kommentatorenes forståelseprat. Det trigget de hjemlige balløvelser, til fruens fryd.

-Det er Syndfloden og Sodoma og Gomora på en gang, kommenterte viven over avisen en mandag morgen. Frokostegget var droppet i solidaritet med dryppende matløse flomofre. Flom i Pakistan, jordskred og regn i Kina, hetebølge og branner i Russland sammen annen elendighet, preget mediebildet i ukevis i sommer. -Ja, det er Herrens straffedom over verdens mishandling av miljø og annerledes tenkende, samtykket jeg. -Alqaida med sin råskap pådrar seg Allahs vrede over muslimes terror mot de vantro. Gudløse Kina og Russland straffes av kjente og ukjente guder. Og Vår herre straffer snart oss også for miljøsynder, avkristning og skjørlevne! Sofusens heftige utsagn overrasket både fru og meg selv. -Har du bakrus ennå? kvitterte fru. Slike spørsmål kan forklare så mangt.

Baksaasen var innovent TV-skjermen og fryktet pengetap i Pakistanflommen. Med 25 millioner mobilabonnenter og flomsvake mobiltelefoner, ser det

sikkert mørkt ut for inntjeningen. Så et bortlagt forslag fra noen oppgående ungdommer om å bruke SMS som pengeinnsamlingsmetode til jordskjelvrammede Haiti, syntes plutselig stuert. Da ser det straks lysere ut for både pakistanerne og telenoret til å berge seg ut av uføret.

Sofusen har i sin fremskredne alderdom latt seg fange av fitnessstudioenes reklamekampanjer. For to never hundringer ble jeg medlem av et etablissement som lovet trimglede, helse og velvære i sosialt fellesskap av svettedunst og fengende discorytmer. Som tenkt (av fru) og gjort (av meg) etter mer enn lindrig press, entret jeg en lokal fasilitet iført hjemsydd turnbukse a la folkeskole 1947 med lårstrikk og glatte ullsokker. Å si at jeg følte meg motivert og ihuga, er en kraftig overdrivelse. En sidbuka telepensjonist med umoteriktige trimklær passet heller dårlig inn blant strammagete doldiser og spretne unpikerumper klare for spinning og pust og pes. Ungjenta som tok i mot gubben på premieren, blunket ikke. Etter en rask sjekk av hva jeg ønsket å rette på, ble jeg geleidet i tur og orden til finurlige maskiner som tok seg av slappe muskelgrupper. Noen etterlengtet potensmaskin var ikke å se, men instruktisa hadde i hvert fall former til å trigge en fremtidig topptrimma gubbe. Det fikk fru aldri vite.

Om ikke andre, så ruller fotballen videre. Rosenborg har brent seg på dansk gress og Leverkusen. Og Brann fenger dårlig i eliteserien. Birkebeinersykkelistene sølte bort mye dyrt sykkelutstyr mellom Rena og Lillehammer i slutten av august. Skiesset Northugs vei fra pokerbordet i Las Vegas til høydetrening i den europeiske fjellheimen borger for premiestorm når snøen legger seg. Om da ikke vinterstormene setter en stopper for et fremadstormende vinteress.

Sofusens nødtvungne innmelding i et treningssenter, eller fitnessstudio som det heter på nynorsk, setter sine spor. Det er nesten et like alvorlig aldersfenomen som det er for en muslim å konvertere fra islam. Fruen har lagt seg til Imamfakter og vokter at jeg ikke slun-

trer unna. Så uka starter med å løpe på rullematte og pumpe jern i ymse stillinger så svetten hagler. Likesinnede, -gamle kaller så vel som morgenfriske unge mødre - som trenger å gjenopprette kroppsfunksjoner og kondisjon, hyggepeser i felles svettetokter til høytalernes høyløst hissende rytmer. Svettende damerumper og glinsende gammelkallbuker er ikke alltid et vakkert syn. Men du verden så godt det likevel gjør for kropp og øye. Fruen er blitt en smule betenkt. Hennes forventninger om en etterhvert sprekere kall, har så lang resultert i bekymring over en utslitt gemal som trenger timevis på sofaen for å ta seg igjen etter ei stri økt. Dyrt er det også. Så det blir vel enten utmelding eller redusert matbudsjett før jul. Må hun prioritere, håper jeg julebordene og ribbeflesket seirer. Uorganiserte knefall i heimen er nok å foretrekke i det lange løp.

Gaver er blitt et problemområde. Det er verdt å merke seg, nå som det bare er tre måneder til jul. Aviser og TV kaller det for smøring når statsråder og andre høytpåstråere får Afghanske tepper og gullklokker som takk for god jobb og hyggelig selskap. Jeg har allerede tatt signalet og forberedt fru på at det neppe blir rare gavene under treet i år. -Å innynde seg med dyrekjøpte ting er det slutt med. I følge regjeringen skal gullarmbåndet du fikk i fjor skattes eller returneres. Så vi må finne andre måter enn dyre gaver å smøre tilværelsen med. Fruen sendte Sofusen sin et illevarslende olmt blick. Så det blir nok gull i år også. Men forslaget om returnere dyre gaver er genialt. Miljøvennlig gjenbruk er tegn i tiden, selv om noen blir fornærmet.

Sofusen fornærmer vel ingen, selv om telenoret må tåle noen lette spark. Intet er vondt ment med et skeivt blick. Nå skjeler vi mot julenummer og kommende høytid, enten det blir med eller uten gaveflom. Men det kunne gjort godt med litt smøring hist og pist.

Sofus

MED TELEPENSJONISTER FRA TROMSØ TIL BORNHOLM

Tekst: Roar Johannesen (assisterende reiseleder)

Tirsdag 24. august startet en forventningsfull gjeng med fly til Gardermoen der vår buss ventet. Målet første dagen var Stockholm for middag og overnatting, med flere stopp underveis.

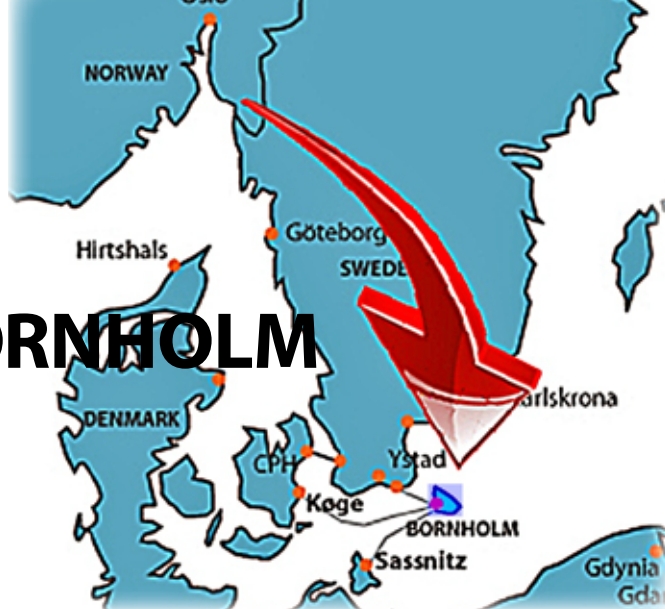
Onsdag, en 2 timers sightseeing med en utmerket Stockholmsflicka som guide. Vi endte opp med parkering foran slottet, og noen overvar vaktavløsningen. Etter et par timers fritid i Gamla Stan med lunsj, var neste mål Norrkøping for ny overnatting.

Neste etappe, torsdag, gikk til Ystad hvor "monsteret" Katamaranfergen tok oss over til Bornholm på en drøy time, med flere busser, trailere og et utall personbiler. Vel innlosjert på Ryttergården Hotell, var det middag og sosialt samvær før Jon Blund tok over.

Vår pensjonistkollega Paul Hansen kom over fra Danmark og var vår guide på fredagens rundtur på halve Bornholm. Vi dro via Hasle til Hammershus slottsruin på nordspissen via flere små idylliske landsbyer, med lave enetasjers hus og smale gater. Hammershus Slott var et maktsentrum på Bornholm i flere perioder fra det 12. århundre til det 18. århundre, da det til slutt ble forlatt. Hammershus spilte en sentral rolle i århundrenes lange kamp bl.a. mellom erkebiskopen i Lund i Sverige og kongen av Danmark.

Fortsettelsen gikk over til østkysten, og vi var innom Bornholm Kunstmuseum. Mange gikk ned til de spesielle Helligdomsklippene hvor bølgene brøt mot fjellet. Målet var Gudhjem hvor lunsjen ventet på oss. Det ble en typisk original Bornholmlunsj med sild i utallige versjoner til brødet, og med god drikk. Alle disse små byene har utallige kunsthåndverkere og små aktive verksteder med assorterte produkttilbud. På tilbakevegen var vi innom Østerlars Kirke, øyas største og eldste rundkirke fra ca. år 1150.

Lørdag gikk turen til andre halvparten av Bornholm. På turen tvers over øya var vi innom Østermarie gamle kirkeruin, ei korskirke i granitt i 1891. Videre til Svaneke med klar himmel og god temperatur. Her gikk flere opp til torget, det var torgdag med trekkspill og banjo til underholdning, og mange salgsboder med bl. a. husflidsprodukter. Noen gikk også opp til Svaneke's røde kirke. Den er fra ca 1350, oppført som kapell. Den fikk sitt spir i 1789. Prekestolen i barokk er fra 1683. Fra Svaneke fortsatte turen til Nexø hvor vi var innom Sommerfuglparken, med sommerfugler både inne og en del rømlinger ute i en nydelig park. Lunsjen inntok vi i Pedersker på vingården Lille Gadegård. Her fikk vi først en smakfull koldtbordlunsj før eieren tok oss med til vinmarkene hvor han fortalte om alle problemene med å dyrke vindruer så langt nord. En meget

underholdene og humørfylt orientering. Muligheten for å kjøpe egenprodusert bornholmsk vin og brennevin var også til stede. Nå bar det rett tilbake til Rønne, for en hvil før middag. Etter middag var det samling for de som ønsket sosialt samvær i eget lokale, med baren rett utenfor.

Så kom søndagen, fridag med hver sine lyster, og en gjeng gikk til Rønne sentrum, en drøy kilometer fra hotellet. Uheldigvis kom det regnbyger, noen dryge, og gjengen sto klistret i klynge under svære trær til byen gikk over. 2 stykker leide sykler for mer mobilitet, og også de måtte ty til beskyttelse under trær og med paraply. Søndag er en rolig dag, også i Rønne, og museumsbesøk, kafébesøk o.l. var aktuelle aktiviteter i regnbygene. Tilbaketuren på sykkel var fornøylig med sykkel og paraply. Sjelden har jeg fått så mange smil av møtende gående. "Den normanden må være rar i hodet." For øvrig forløp dagen i avslappende former med spaseretur på skogstier og besøk på stranden.

Mandagen var avreisedag. Tidlig utsjekking fra hotellet, og inn til Rønne sentrum hvor hver kunne utforske byen på egenhånd inntil bussen satte kursen mot havna og fergekaia. Etter 2,5 time med gammelferga, og med middag om bord, var Ystad i sikte, og kursen ble satt nordvestover mot E6. I 23-tiden nådde vi hotellet i Uddevalla og rett til sengs.

Tirsdag morgen, tidlig opp og avreise kl 8 for å nå Gardermoen i tide til flyavgang nordover kl. 1425, og faktisk var vi helt hjemme rundt kl 17. Frokost i Uddevalla og ettermiddagskaffe hjemme i Tromsø, det lar seg høre.

Bornholm er en fredelig plett på jorden, idyllisk og sjarmerende. For de som ønsker en sykkelferie, er øya et eldorado, og overnattingsmulighetene er mange, for de som ikke foretrekker telt. Deltakerne på turen oppførte seg eksemplarisk, møtte fulltallig opp på angitt klokkeslett hver eneste gang det var en stopp. Helt forståelig at Per, sjåfør og reiseleder, alltid ønsker å kjøre når vi drar på langtur. Dette var hans 6. utenlandstur. Vi fikk alle hjem i god behold, som vanlig.

Hammerhus festning

Øverst: Bybilde Rønne
Midten: Baggård i Rønne
Nederst: Østmarie kirekeruin

Vanntårn ved Svaneke

Lofoten Telepensjonistforening - reise til Hamarøy

MARKENS GRØDE

Tekst: Gerd F. Larsen
Foto: Greta, Gerd, Elbjørg
Layout: Elbjørg

29. juni 2010 reiste 30 glade telepensjonister fra Lofoten en tur til Hamarøy for å oppleve denne naturskjønne delen av Nordland.

Fra Vest- og Østlofoten møttes vi på fergekaia i Svolvær, og etter en to timers tur med ferga over Vestfjorden ankom vi Skutvik på Hamarøy. Herfra ble vi fraktet med buss til Hamsunsenteret hvor vi fikk servert kaffe og kaker før vi fikk omvisning i det nyåpnede senteret. Bygningen har vært en del omtalt i media i den senere tid både hva arkitektur og økonomiske overskridelser angår, men å være i bygget og se utstillingen vedrørende Hamsun sitt liv og hans forfatterskap ga oss et positivt inntrykk. Etter et par timers opphold her gikk turen videre til Tranøy Fyr.

En perle som ligger flott plassert mot Vestfjorden hvor man kan se skipstrafikken på fjorden og Lofotveggen som et blått bakgrunnspanorama.

I kafeen på fyret fikk vi servert et deilig laksemåltid, og deretter kunne vi nyte kaffen i hagen.

Så gikk ferden videre til Tranøy hvor vi besøkte en utrangert hvalbåt med navnet "Svolværingen".

Den ligger på land like ved fjorden og er nu en kombinasjon av museum og aktivitetsrom. Noen besøkte også "Edvardas hus" og Hamsunsentret samt en flott fotoutstilling plassert på svabergene i området.

Etter små avstikkere til andre deler av Hamarøy reiste vi tilbake til Lofoten om kvelden. Tilbakereisen over Vestfjorden i sol, speilblankt hav med spekkhoggere som viste seg i havoverflaten var som en drøm i eventyrland.

Over tv: Hamsunsentrets eksteriør.
Legg merke til bambusstengene på taket!
Under tv: Glimt fra interiør.
Under th: Samtlige deltakere på turen.

Over, th: Kaffe på Hamsunsentret
 Midten th: Etter middag på Tranøy fyr nøy vi
 nok en kaffe ute!
 Under th: Tranøy fyr
 Over, tv: Mye interessant å beskue.
 Midten, tv: Se de stolene!

TYHOLTTÅRNET I TRONDHEIM 25 ÅR

23. mai 2010 var det 25 år siden Galaksen Restaurant på toppen av Tyholttårnet ble åpnet. Siden da har Tyholttårnet vært Trondheims fremste landemerke og en av de mest besøkte severdighetene i byen. 25-årsdagen ble markert med en enkel sammenkomst i dagens restaurant - Egon Tårnet. Samtidig ble boka Historien om Tyholt-tårnet lansert. Veien fram til realiseringen av et teletårn med adgang for publikum var både lang og vanskelig. Til tross for innbitt motstand fra Televerket i startfasen, kan Telenor i dag være stolt over at de var med å skaffe Trondheim en unik publikumsattraksjon.

Stasjonsteknisk sjef i Trondheim, Einar Berg (1929-1998), har sin del av æren for at Tyholttårnet fikk sin utforming med et publikumstårn med utkikkspattform og en roterende restaurant på toppen. Tårnet ble derved en attraksjon for byen, slik Einar Berg hadde ønsket.

Stasjonsteknisk sjef
Einar Berg

I have a dream!

Siden 1934 hadde mastene for Trøndelag kringkaster ruvet på Tyholt. Telemannen Einar Berg kom til Trondheim midt på 1960-tallet som inspektør for Kringkastingstjenesten. En vakker sommerdag klatret han opp i den 90 meter høye radiomasta og skuet Trondheim og omegnen fra luften. Utsikten var formidabel 200 meter over Trondheimsfjorden. Einar ble betatt av utsynet. Han bar siden en drøm i seg om at andre også burde få anledning til å se byen og omlandet fra oven.

Nytt tårn

Årene gikk. Plutselig var sjansen der. I 1981 ble det kjent at Teledirektoratet hadde startet arbeidet med å planlegge et kommunikasjontårn på Tyholt. Stedet var ideelt for radiolinjer og mobilkommunikasjon med vid utsikt i alle himmelretninger. Telenettet skulle moderniseres og Tyholt gjøres til et viktig knutepunkt for telekommunikasjon.

Teledirektoratet ville ha et tradisjonelt betongtårn som knutepunkt etter at mastene for mellombølgesenderen på Tyholt ble revet i 1979. Da kjente Einar Berg sin besøkestid. Han lanserte kjapt sin drøm om å kombinere dette med et utsiktstårn for publikum. Og hva mer var: En restaurant på toppen! Og enda verre: Restauranten skulle rotere! Snakk om galimatias. De ansvarlige i Teledirektoratet ristet på hodet av formastelse.

Agnet

Men frøet var sådd. Lokalt i Televerket vant ideen fram, men sentralt var det sterke motforestillinger. Distriktdirektør Sverre Solberg sammen med overingeniør Arnulf Krokan fra Oslo fulgte opp og la ut et agn til byens ledere. I et intervju i Adresseavisen i november 1981 gjorde de kjent at det skulle bygges et teletårn på Tyholt. Tårnet skulle stå ferdig i 1984. Samtidig ble det nevnt at "Det har kommet signaler om at det kan være ønskelig med både utsiktsplasser og en restaurant i tårnet." Det ble presisert at dette

ikke var noen oppgave for Televerket, men at kanskje andre i byen kunne være interessert i dette.

Einar Berg tok ballen med stilltiende støtte fra telekollegaer i Trondheim. Det manglet ikke på motforestillinger og problemer som måtte løses. Men han lot seg ikke stoppe. Ressurspersoner og ildsjeler med politisk tyngde og erfaring kom etter hvert på banen. Ballen rullet videre med solid støtte fra flere av byens ildsjeler som tente på ideen om et utsiktstårn for byen.

Adresseavisas direktør Jon Aass kom til å spille en viktig rolle. Sammen med byens ordfører og rådmann, fylkesordfører og fylkesrådmann og andre, ble de pådrivere med politisk tyngde. Motstanden fra Televerket sentralt var sterk og krisemøtene mange. Men fagfolka i Oslo ga seg til slutt. De måtte motstrebende akseptere at det kommende Tyholttårnet skulle ha en publikumsdel. Noe slikt hadde aldri skjedd før. Det var administrerende direktør i Televerket, Kjell Holler, som til slutt skar igjennom og godkjente prosjektet. Det skjedde etter en direkte telefon fra rådmann Odd Sagør under et krisemøte på hans kontor.

Utfordringer

Tårnselskapet AS ble etablert med ledere og kapital fra Adresseavisen, kommunen, fylkeskommunen og et par av byens banker. Styret i selskapet fikk en tøff jobb. Entusiasme er en ting. Kapital, organisering og drift er harde realiteter å forholde seg til. Og ingen av byens restauratører ville ta sjansen på å drive den planlagte restauranten.

Byggtekniske utfordringer sto i kø og tidsfristene var korte. Televerket hadde hastverk med sin del og presset på. Men entreprenør, arkitekt og Tårnselskapet taklet det meste og unngikk økonomisk ruin og fremdriftsmessige problemer av betydning. Men det holdt hardt med økonomien både under og etter byggeslutt. Konkurs truet Tårnselskapet flere ganger under veis. Men dyktige og kreative ledere red stormen av. Kokk- og stuertskolen i Trondheim kom på banen og bidro med kapital og tok på seg restaurantdriften som en del av opplæringen.

I 2000 solgte Tårnselskapet AS den private delen av Tyholttårnet. Dagens tårnrestaurant er en populær og godt besøkt Egonrestaurant. Alle som besøker Tyholttårnet og restauranten, berømmer maten, beundrer utsikten og undrer seg over den unike rundturen med vidsyn over byen og omegnen. Det er gulvet innvendig som dreier seg. Du blir ikke svimmel av farten. Men setter du fra deg veska i vinduskarmen, tar det en time før du ser den igjen. Også baren forsvinner under måltidet, men den dukker opp igjen etter en times tid.

Ta turen opp i Tyholttårnet og bli begeistret. Og tenk på at uten stasjonsteknisk sjef Einar Berg sin drøm og pågående entusiasme, hadde det neppe blitt verken publikumstårn eller dreierrestaurant på Tyholt.

Jahn Hassel

Kilder: "Historien om Tyholttårnet" ved Arild Hoksnes, Snøfugl forlag 2010.
Samtaler og notater fra telekollegaer i Trondheim.

*Tyholttårnets restaurant
rager 74 meter over bakken*

FORENINGSNUMMER OG ADRESSER

MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENSIJONISTFORENING

Her møter du venner og kolleger og oppfrisker gamle minner.

ARENDALE	Finn Egil Halvorsen	Lensmannsvn. 23	4815 Saltrød	37 03 08 26	952 58 324	tparendal@telepensjonistene.no
BERGEN	Roy Knag Jæger	Postboks 7150	5020 Bergen	55 56 33 33	915 38 870	tpbergen@telepensjonistene.no
BODØ/SALTEN	Gerd Blomstrand Kristensen	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	416 95 790	tpbodosalten@telepensjonistene.no
DRAMMEN	Greta Thorstensen	Laurits Grønlands vei 15	3035 Drammen	32 80 07 40	970 70 863	tpdrammen@telepensjonistene.no
GJØVIK	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss		905 79 297	tpgjovik@telepensjonistene.no
GLÅMDAL	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	tpglaamdalen@telepensjonistene.no
GUDBRANDSDAL	Åse Nordnes	Fyrvn. 10	2670 Otta	61 23 04 98	902 67 965	
HAMAR	Kåre Garmager	Myrveien 3	2320 Furnes	62 35 00 70	905 99 702	tphamar@telepensjonistene.no
HARSTAD OG OMEGN	Elisabeth Markussen	Utsikten 18	9406 Harstad	77 01 79 76	957 70 128	tpharstadomegn@telepensjonistene.no
HAUGESUND	Arne Fosse	Hervikvn. 10 D	5521 Haugesund	52 71 65 50	915 98 057	tphaugesund@telepensjonistene.no
HELGELAND	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	tphelgeland@telepensjonistene.no
KRISTIANSAND	Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	tpkristiansand@telepensjonistene.no
KRISTIANSUND	Alfhild Haavde	Hauggata 23	6509 Kristiansund N	71 67 54 12	952 46 622	tpkristiansund@telepensjonistene.no
LARVIK	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	tplarvik@telepensjonistene.no
LEVANGER	Sigrun Moe	Rognhaug	7600 Levanger	74 08 13 62	947 29 189	
LILLEHAMMER	Helge Tordhol	Ekromskogen 38D	2624 Lillehammer	61 25 08 88	905 20 192	tplillehammer@telepensjonistene.no
LILLESTRØM	Ragnhild Dehli	Gamle Rovenv. 39	1900 Fetsund	63 88 14 22	906 47 064	tplillestrom@telepensjonistene.no
LOFOTEN	Kjell Tettie	Postboks 2	8309 Kabelvåg	76 07 83 12	911 79 473	tplofoten@telepensjonistene.no
MOLDE	Annbjørg Megard	Øivindsveg 32	6429 Molde	71 25 32 77	452 05 836	tpmolde@telepensjonistene.no
NAMSOS	Randi Langås	Præriev. 5B	7800 Namsos	74 40 57 42	916 15 738	tpnamsos@telepensjonistene.no
NARVIK OG OMEGN	Åse Håkonsen	Arbeiderv. 101 A	8516 Narvik	76 94 35 84	970 46 829	
OSLO	Dagfinn Husmo	Slalomveien 3B	1410 Kolbotn		906 35 850	tposlo@telepensjonistene.no
RINGERIKE	Halvard Solberg	Krokenvn. 16	3515 Hønefoss	32 12 27 09	924 23 634	tpringerike@telepensjonistene.no
SANDEFJORD	Yngve Stentun	Lahelleveien 117	3218 Sandefjord	33 45 12 14	911 44 433	tpsandefjord@telepensjonistene.no
SENTRALE ENHETER	Truls Erik Langeggen	Pilestredet park 1	0176 Oslo	22 11 51 61	900 29 271	tpsentraleenheter@telepensjonistene.no
SOGN OG FJORDANE	Oliv Ottesen	Skjæret 27	6800 Førde	57 82 14 87	412 78 159	tpsognogfjordane@telepensjonistene.no
STAVANGER	Marit Torkildsen	Regimentvn. 80	4045 Hafslund	51 55 16 66	984 99 084	tpstavanger@telepensjonistene.no
STEINKJER	Kirsti Leiros	Muusøra 3F	7670 Inderøy		917 63 045	tpsteinkjer@telepensjonistene.no
TELEMARK	Liv Berit Aadna	Hollavegen 105	3729 Skien	35 54 27 80	916 18 449	tptelemark@telepensjonistene.no
TROMSØ	Kaare Sundquist	Blårevsvingen 8	9013 Tromsø	77 65 65 73	950 41 661	tptromsoe@telepensjonistene.no
TRONDHEIM	Marie Aashagen	Nedre Flatåsv. 170	7099 Flatåsen	72 58 03 51	971 29 908	tptrondheim@telepensjonistene.no
TØNSBERG	Inger Heldal Anderson	Ospebakken 7	3153 Tolvsrød	33 33 02 94	906 09 101	tptonsberg@telepensjonistene.no
VALDRES	Astri Jodalen	Øvrevn. 43	2900 Fagernes	61 36 00 59	482 39 258	tpvaldres@telepensjonistene.no
ØSTFOLD	Johan Westgaard	Sildreveien 5	1623 Rolvsøy	69 33 52 35	901 22 699	tpostfold@telepensjonistene.no
ÅLESUND	Helge Haram	Olivermarka	6260 Skodje	70 27 51 30	908 51 360	tpaalesund@telepensjonistene.no

INGENTNG ER SOM FØR

Allting er mye lengre bort enn tidligere.
Det er dobbelt så langt til butikken, og jeg har lagt merke til at det er blitt en bakke der også.

Jeg har sluttet å løpe etter bussen. Den går før den pleide likevel.
Det ser ut som de lager trappene mye brattere enn de gjorde i gamle dager.

Har dere lagt merke til de små typene de bruker i avisene?

Det er ingen vits i å få folk til å lese høyt heller. Alle snakker så lavt at en knapt kan høre hva de sier.

Fy, så trang kjolen min er blitt, især rundt lovet og hoftene, og skolissene klarer jeg snart ikke å knytte.

Til og med folk forandrer seg. De er mye yngre enn da jeg var på deres alder.

På den annen side så er folk på min alder mye eldre enn meg.

Jeg støtte på en gammel skolevenninne forleden. Hun var blitt så gammel at hun ikke kjente meg igjen.

Jeg tenkte på den stakkaren da jeg kjemmet håret mitt i morges, og mens jeg gjorde det, fikk jeg se meg selv i speilet.

Sannelig – de lager ikke lengre

så gode speil som de gjorde før heller.

Så ingenting er som før, bare jeg, for jeg er den samme inni, bare litt annerledes utenpå!

Ukjent forfatter

LANDSSTYRET/REDAKTØRER

LEDER	Odd-Kåre Kvalheim	Anders Sandvigs g. 18	2609 Lillehammer	61 25 82 01	900 21 534	okvalh@online.no
NESTLEDER	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss	61 19 10 54	905 79 297	annimilw@online.no
SEKRETÆR	Kjell Ivar Tangen	Lutvannsv. 4	0676 Oslo	22 30 72 29	456 14 158	siftang@yahoo.no
KASSERER	Ragnhild Møklebust	Ekravn. 7C	0756 Oslo	22 50 38 19	917 53 220	ragmoek@online.no
STYREMEDL.	Nils Bøe	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	412 94 159	nils.boe@c2i.net
	" Wenche Fahsing	Niels Bjørums gt. 38B	7800 Namsos	74 27 14 17	958 658 51	
	" Bjarne Ulvang	Myrholtet 242	5142 Fyllingsdalen	55 16 38 65	416 12 005	audnulva@online.no
	" Eva-Marie Kvelland	Vekterv. 73	0681 Oslo	22 19 76 90	975 09 729	evamar@online.no
	" Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	olafsenberit2@hotmail.com
VARAMEDL.	Dagunn Klakegg	Elvevegen 5	6800 Førde	57 82 14 21	416 69 849	daklakeg@online.no
	" Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	ingsikal@online.no
	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	janhandreassen@yahoo.no
REVISOR	Edgar Roli	Krokusv. 30	1475 Finstadjordet	67 90 27 04	951 58 120	
	" Sigrid Ranheim	Krokveien 13	1481 Hagan	67 06 18 95	909 25 624	sigrra@online.no
VARAREV.	Kitty Fossum	Østaveien 60	1476 Rasta	67 90 16 87	911 95 947	kitty.fossum@getmail.no
REDAKTØR	Viggo B.	Solbråtanvn. 44A	1410 Kolbotn	66 80 55 25	908 34 347	tptelepensionisten@telepensionisten.no
TELEPENSJONISTEN	Kristiansen					telepensionisten.no
REDAKTØR	Hans Karsten	Bruket 4P	1621 Gresvik	69 32 72 27	905 45 712	tpnettavisen@telepensionisten.no
NETTAVISEN	Karlsen					telepensionisten.no

Telepensionistenes Landsforbund • Postadresse 1331 Fornebu • Besøksadresse: Kongensgt. 8, Oslo.

Telefon 22 77 69 52 • Telefaks 22 77 69 55.

E-post: kon.telepensionistene@telenor.com • Nettside: www.telepensionistene.no

FLÅVÆR TELEGRAFSTASJON OG "ET SKJØNT ANKERLEIE"

Av Harald Jarl Runde

**Kring 1760 skriv den lærde Sunnmørspresten Hans Strøm:
Flaavær, som er en Samling av nogle små og flade Holme, imellem vilke falder et skjønt Anker-Leie, der ideleg besøges av Søndmørske og Nordlandske Jægter, på deres Reiser til og fra Bergen ---. Dette er da den første Havn man træffer, når man kommer ind fra Stat-Havet og derfra går Søe-Leden --- videre Nord ad.**

"Ankerleiet", den gode og romslege Flåværahamna, ligg i Herøy kommune mellom nokre ubygde holmar og Torvholmen, Husholmen, Varholmen og hovudøya Flåvær. Hamna var lagleg for seglskutene ettersom dei kunne gå inn og ut i fleire retningar alt etter kva lei børen bles. Kring 45 gamle varpepålar og fortøyringsringar på holmar og skjer vitnar om ei tid som var. Som naturleg er, er Flåvær gammal handels- og gjestgjevarstad, med krambu og postkontor i den store sjøbua.

I 1860/70-åra la det rike sildefisket langs Vestlandskysten grunnlag for utbygging av telegrafnettet i området. På Flåvær kom det telegrafstasjon i 1869 med samband til Ålesund, Sandhamn, Måløy, Kalvåg, Batalden og Florø.

I 1873/74 vart silda brått borte med nedtur og økonomisk ruin for mange. Men med kort utror heldt Flåvær seg oppe som fiskevær for "sørate-karar" under torskefisket. I 1884 finn vi såleis at her ligg 17 båtlag frå Sunnfjord med 99 mann i fisketida.

Då silda kom att i 1890-åra svinga eigaren av Flåvær, Gustav Wiig, seg opp. Silda sette på nytt mot Sunnmørskysten, i eventyrlege mengder! Flåværahamna var full av galeasar og alle slags farty. "Det var liderleg kor han handla då, han Gustav Wiig", heiter det. "Karane kjøpte kringler – og drakk snapsar, dei som det ville ha."

Wiig skreiv kontrakt om å føre opp eit "hus til beboelse og brug for Telegrafvæsenet og det ved samme ansatte personale. Huset opføres på bekvemt sted mellem hovudbygningen og kabellandtaget." Av uvisse grunnar vart det ikkje noko av dette. Telegrafstasjonen vart verande i hovudbygningen, som Wiig utvida med ein 2. etasje

Flåværahamna kring 1900. Telegrafkontoret var i høgda i hovedbygningen i venstre biletkant.

og påbygg i lengda: "4 kakkelovnsværelser, kjøkken i 2dre etage, 1 kvistværelse og clædekammer i 3dje etage, rum til budet i borgstuen samt nødvendige ydre rum, det vil sige adgang til kjælder, stolpebod, vedbod og lokum." Merkeleg nok vart telegrafekspedisjonen plassert i andre høgda, utsletne trappetrinn vitnar om det.

I dag er det familien Torvholm som er eigarar av Flåvær med den gamle handelsstaden. Husa som står att er tekne godt vare på. I 2000 fekk familien "Fortidsminneforeninga avdeling Sunnmøre" sin Godt vern-pris, og i 2009 Herøy kommune sin Kulturminnepris. I det høvet uttalte den kommunale juryen: Handelsstaden Flåvær er ein eigedom som har vorte skjøtta på ein sær fin måte. Eigaran har tenkt i antikvarisk retning og sørgt for å ta vare på det gamle. Handelsstaden har stor lokal, og også regional verdi og har litt av ei historie å vise til.

Flåvær har hatt ein sentral plass i utviklinga av vår kommune både som handelssentrum og kommunikasjonsentrum i farne tider, og det er difor etter styringsgruppa si meining heilt på sin plass å gi prisen til "Handelsstaden på Flåvær".

Telegrafstasjonen gjekk over til telefondrift i 1908. Då var alt nedgangstida for hamner som Flåvær teke til, det var dampskipa og motorbåtane som gjorde det. Handelen heldt ut til 1937, men då var det også jamt slutt. Flåvær og holmane vart etter kvart avfolka, siste familien flytte kring 2000. Hus og heimar er blitt feriebusadar, sentralt, men utanfor allfarveg.

Flåvær i 2010: se forsiden.

Dei store telegrafisolatorane er tekne vare på. Gode å bruke som vabein!

**Man blir gammel altfor fort
og klok så altfor sent.**

Kåre Rodahl